

Bianca
Zurovski
și Dan
Cogălniceanu
în *Cerere în
căsătorie*
de Cehov

Ileana BERLOGEA

Condiția comediei azi

Sub conducerea energicului și talentatului actor Mihai Mihail, Teatrul Dramatic „Fanny Tardini” din Galați a sărbătorit la începutul lunii noiembrie 45 de ani de existență, organizând cu acest prilej și Festivalul de comedie. Cu numele schimbat de-a lungul anilor, mai întâi Colocviul de comedie, mai apoi Festingal, iar acum Festivalul de Comedie, manifestarea a adus în fața publicului 11 spectacole din țară și două ale gazdelor, foarte bine selecționate de criticul Natalia Stancu. În realitate, trebuiau să fie în total 14, dar *Familia Tot* de Örkény István în regia lui Kincses Elemér de la Brașov nu a putut veni din cauza unei actrițe, prinsă în ultimul moment în filmări. Însotit de expoziții de pictură și artă populară, de lansări de carte, de discuții și dezbateri, Festivalul a încercat să descopere locul și sensul comediei astăzi, dacă ea mai există, dacă publicul o dorește și, mai ales, dacă interpreții noștri sunt la fel de buni atunci când aduc zâmbetul cum erau înaintașii lor, admirați în atâtea turnee europene în piesele lui Caragiale, Goldoni sau Teodor Mazilu, din anii trecuți.

Răspunsul nu a putut fi decât pozitiv, cu atât mai mult cu cât spectacolele, de la amuzanta montare a Naționalului bucureștean, cu excelenții Adela Mărculescu și Damian Crâșmaru în *Vecina de alături* de Pierre Chesnot, până la amarul rictus trezit de piesa lui Arthur Kopit, *O, tată, sărmane tată, mama te-a spânzurat în dulap și eu sunt foarte trist*, montată de Iarina Demian la Fundația „Orizonturi tinere”, în colaborare cu Teatrul de Comedie, au demonstrat că astăzi comicul acoperă o arie foarte largă. Exploziva *Noapte a încurcăturilor* de Oliver Goldsmith, montată de Petre Vutcărau la Teatrul Mic ca o sarabandă a glumelor și a mișcărilor, stă foarte bine alături cu finalul trist, sfâșietor de trist, din *Nunta lui Krecinski* de Suhovo-Kobâlin, căreia Felix Alexa i-a descoperit și laturile caricaturale, dar mai ales pe cele dramatice.

Festivalul a adus și piese românești: *O scrisoare pierdută* la Satu-Mare, cu o încercare mai puțin reușită a regizorului Cristian Ioan de a sublinia laturile actuale, printr-o prea pleonastică actualizare; *Don Juan moare ca toți ceilalți* de Teodor Mazilu în viziunea inspirată, modernă și ironic-demitizatoare a lui Alice Barb la Theatrum Mundi din București, și o restituire; *Norocul* de I. Valjan pusă în scenă de Dinu Cernescu la teatrul gazdă, cu o inteligentă acoperire a caracterului ei prea didactic din scriitură.

Un juriu prestigios, condus cu diplomatică profesionalitate de Mihai Fotino, din care au făcut parte și actorii Ileana Stana-Ionescu și Mihai Dinvale, a răsplătit cu rigoare creațiile, punând pe prim-plan drept cel mai bun spectacol *Nunta lui Krecinski* de la Național, apreciat pentru sobrietate, jocul actoricesc rafinat, relațiile bine conduse și mai ales claritatea modalităților de expresie.

Cea mai bună actriță a Festivalului a fost considerată Adriana Trandafir pentru creația ei tulburătoare, asociere permanentă de râs și plâns, de caricatură și dramă din *Stele în lumina dimineții* de Al. Galin la Teatrul „Odeon”, în regia lui Gelu Colceag. Spectacolul, plin de adevăr și tensiune, cu frumoase și emoționante realizări actoricești a fost remarcat și pentru scenografia lui inspirată, pentru cadrul ciudat și sugestiv creat de Liliana Cenean și Ștefan Caragiu.

O autentică revelație ca interpretare masculină a adus-o Lică Gherghilescu în montarea lui Mircea Cornișteanu cu piesa lui Görgy Gábor, *Unde-i revolverul?* la Constanța. Toți actorii au fost foarte buni, firești, cu tensiune, dar Lică Gherghilescu a adus ceva în plus, o naivitate fermecătoare, un adevăr lăuntric dublat cu sinceritate emoționantă.

Din punct de vedere regizoral montările de la festival au demonstrat și toate dificultățile legate de realizarea unei comedii, cele mai importante lucruri fiind considerate adevărul, firescul, evitarea exagerărilor și a îngroșărilor. Inventivitatea a fost apreciată, dar numai atunci când ea a fost direct legată de situații și de caracterul personajelor. Poate de aceea a plăcut atât de mult montarea tânărului Claudiu Goga cu *Cerere în căsătorie* de Cehov, la Brașov. Cu Bianca Zurovski în rolul eroinei principale, Dan Săndulescu în rolul tatălui ei și Dan Cogălniceanu

În peșitorul ghinionist, spectacolul a fost plin de farmec, acțiunile fizice descoperite de regizori și actori perfect justificate în toate momentele, susținute cu sinceritate și dăruire. Premiul de regie pentru Claudiu Goga a fost pe deplin meritat, tânărul, abia ieșit de pe băncile școlii superioare de teatru, elev al lui Valeriu Moisesescu, demonstrând din plin că este și poate fi unul dintre cei mai buni realizatori de comedie.

Multe dimensiuni ale prezenței comediei pe scenă s-au desprins din spectacole și dezbateri, dar încă două dintre ele merită să fie subliniate și anume: teatrul românesc este unul și același, indiferent dacă montările aparțin teatrelor bucureștene sau celor din provincie, acestea din urmă, cu excepția *Scrisorii pierdute* de la Satu-Mare, fiind la fel de bune și interesante ca și cele din Capitală și faptul că în comedie, parcă mai mult decât în celelalte genuri, nu există roluri principale și secundare, actorul putând fi excepțional și în personaje episodice, la fel ca și în cele principale.

Acest din urmă fapt a determinat juriul să transforme Premiul pentru debut, în Premiul pentru roluri secundare, acordate: Cocăi Bloos pentru *Doamna Hardcastle* din *Noaptea încurcăturilor* de la Teatrul Mic și cuplului Victor Giurescu și Tudor Tăbăcaru pentru *Straforel* și *Bergamin* din *Romanțioșii* de Edmond Rostand (regia Vlad Massaci) de la Piatra Neamț.

Comedia există. Publicul are nevoie de ea și teatrul românesc continuă să fie excelent în abordarea ei. Acestea pot fi concluziile recentului Festival gălățean.

Mihaela Arsenescu Werner,
Daniel Busuioc, Radu Ghilaș
și Cătălin Manea
în *Elisabeta I*
de Paul Foster

